

ningen, därwid en Läkares åtgärd fordras. För det 4:de om Ådömdes Graff, och för det 5:te om antedningar til urkundande, som ifrån Läkare grunder hämtas. Tredje Stycket; Mål, som förekomma wid andelig Domstol.

Prospectus öfwer Afhandlingen om Ben-sjukdomar, Företaler wisar ratio operis, Benens tilkomst och meningar däröfwer, de Hjelpredor man nyttjat, m. m. Sjelfwa Afhandlingens innehåll, kan blott til sitt hufvudsakeliga här meddelas, neml. Om Benbrott. Först til deras allmänheter i definition därpå, samt skilnader därpå, orsaker därtill, prognos och curer, där ock kort ingås i frågan om de twungnare tilbindningar, som Engelska nyare Läkare wäckt. För det 2:dra: Complicerade Benbrott efter samma Artiklar. För det 3:dje: Om Benbrott i skiljaktige lemmar. För det 4:de: Ledwidningar, (Luxationes.) För det 5:te: Ledhårdnader, (Anchyloses.) För det 6:te: Rachitiske Sjukdomar. För det 7:de: Osteo-Osteotoma eller Osteo-Sarcofes. För det 8:de: Benswulster, (exostoses) och för det 9:de: Benrdtor, (caries.) Afhandlingen slutas med berättelse om anstuckne Tandter, orsaken til Tandwårk och brukelige medel däremot. — Til Martii månads slut 1783 skola bägge desse Arbeten wara färdige, och förmodas blifwa emellan 20 och 30 Ark. Å desse Arbeten emottages Prenumeration a 24 skillingar hos Förläggaren härstädes, samt i Landsorterue hos de fläste Herrar Provincial-Medici och Stads-Physici til och med den 31 December detta år, Prenumeranterne njuta 20 Procents bättre pris, än det Exemplaret sedan säljes til, och kunna afhämta sine Exemplar hos den, som försäldt Prenumerations-Sedeln: Aftryckningen sker med sådane Stilar, som hwarje Afhandlings Prenumerations-Sedel är tryckt med.

Fortsättning på de Respective Prenumeranter af Sidsta Släcken
W. T. som anförtrodte Utgifwaren at affända dem.

J — k, J — h, Les filles de joye 500 ex. — p, U — i, Les fennes honnetes 1 ex. — h, Ordens-Sällskapet pro et contra 5 exempl. — s, Sammantrådet i à la Spa Reglementer 20 ex. gratis — h.

N:o 13 utkommer den 18 November.

Stockholm, tryckt hos Carl Stolpe, 1782.

Dag = Bladet :

Wälsignade Tryck = Friheten.

Tredje och Sidsta Stäcken,

N:o 13.

Stockholm den 18 November 1782.

*Prophetia. *)*

Felix qui rerum
potest cognoscere causas.

När H med D wil sig förlika,
När E blir mindre på sin kant,
När Prästen E hörs wäl predika,
När L ej mer är medilant,
När R kan lik en Håfman buga,
Och samma R; han skjåms at ljuga,
När Y till Olofs aldrig går,
När W ej wil bland språttar lysa
När D han redligt hjerta får,
Och D wil dygd och ära hysa,
När S ej sätter snaror ut,
När T på gåldendären wäntar,
Och hela werlden ej procentar
Lär säkert werlden se sitt slut.

Continuation e. a. s.

Niter

*) Insändt.

Ytterligare Recension af Engelska Amiralen Ansons
beskrifning på Frivoliternas *)

Sedan Amiralen försatt sitt manskap med tillräckligt förråd på lifsmedel, återstod at tänka på skeppens förbättring. Han stod ock på resan til en icke långt derifrån belägen Fog, för at efterse något dugligt skepps wirke, då han erhöll hög befallning at tillika med trenne af sine Officerare infinna sig på Hofwet, för at frisera här. Wid ankomsten war Kejsaren nog nådig, at befälla Amiralen sjelf at frisera sig, under det at Kejsarinnan samt Prinsarna af blodet årnade syfvelsätta hans Officerare. Engelsmännen undanbedde sig en så utmärkt nåd, förebårande, at de wäl hade fullkomlig insigt i denna konst, men utöfningen deraf selades dem, i hwilket asseende de föreslogo trenne deras Kammarjenare, som i synnerhet i praktiquen woro Mästare. Åran söjer förtjenster; och då Herrarne med all kallförsinnighet afledades, blefwo för deras Kammarjenare rum utsedde på Cloret. Det war åswen genom en af dem, som Amiralen, efter flere mislyckade försök hos Ministrar och gunstlingar, ändtelligt erhöill Kejsarens skrifteliga tillståndelser at försä sig med skepps wirke från den om-
talte flogen.

Amiralen hade på Hofwet icke hört talas annat, än Fransyska, detta gaf honom anledning til många gissningar, hwilka han yppade för en Hofman, som såg särdeles Fransysk ut; Och se här den uplysning han af honom erhöill: „Jag är född i Frankrike, sade han, där jag ärst ansenliga ågodelar, men ung och åskare af nöjen, förlorade jag på ganska kort tid allt, utom mina begär, och jag fannt at jag uphörde at hafwa förtjenster då jag uphörde at hafwa penningar. Det föll mig då in, at i Peru söka förtjenster. Jag reste, men genom et besynnerligt öde blef jag med mitt sällskap wäderdrifwen til denna Frivoliterna kände strax en lycklig böjelse at utgå utur deras Barbariska mörker. Fruntimren hade icke ännu begynt at måla sina ansikten, men de intogo et Elixir, som satte blodet i starkare rörelse och gaf dem et friskare utseende. Man war okunnig om moder, men man begrep allt för wäl, at man icke alltid kunde hafwa samma klädning, likasom man alltid har sam-
ma

*) Insändt af samma benägna hand som i N:o 4 Sidsta Stäcken.

ma nåsa. Deras Seder började äfwen at aflägga sin grofhet. Män-
 nerna funno wäl ej ännu huru löjligt det war at älska sina Hustrur;
 Men de kände redan, at det war ledsamt. Fruarna glömde icke ännu
 sina Hushållsöfversor för nattduksbordets skull; Men redan sade dem en
 hemlig röst, at de woro skapade för et angenämare och mera lysande
 lefnadsfatt. Med et ord: Frivoliterna hade icke ännu någon smak, de
 hade endast smak för smaken. Jag och mina Landsmän hafwa gjort
 deras laster behagliga, ända til och med lysande, och de hafwa tillika
 med wårt språk fått en mera lefande tankegåfwa. Läs denna Operan,
 som är skrefwen af en Hofman, och denna Roman, til hwilken en Ma-
 gistrats Person är Författare. För öfrigt lämnar man här icke förtjen-
 sten obelönt, ty man har för min skull inrättat et nytt Embete, och ni
 talår wid Stor-Controlluren för Moderna." Här såde Hofmannen sitt
 tal och Amiralen hade säkert gjort widlöftriga anmärkningar deröfwer, om
 han haft tid dertil för et nytt hushållsbekymmer. Man berättade at lifs-
 medlen började tryta, och til all olycka woro ej eller många Againer
 qwar. Han war ändå icke wid detta tillfälle räddös. Man hade länge
 begärt af honom Danemästare och några som kunde underwisa i Musi-
 quen, icke för det, at Den hade brist på sådana personer, men emedan
 dese woro Utänningar. Amiralen berjente sig nu af detta tillfälle. Han
 utwalde 50 af sitt Folk, som hade någon kunskap i dese stycken, och ef-
 ter 8 dagars repetition, lemnade han dem til Allmänhetens tjenst, hwaris
 genom han under hela sitt öfriga wistande på Den förskaffade Flottan til-
 räckligt uppehälle. Amiralen stels fick til Eleve i danskonsten en wisk Hög
 Herres Son, och jag skändes, säger han, at se en man, som hwar dag
 underwiste den unga Herren i Geometrien, för långt längre tid, icke så en
 tredjedel af den summa hwilken jag för min möda erhööll.

Sedan alt detta war gjordt, fick Amiralen mera tid, at lära känna
 Frivoliternas seder och lynne. Han gör derom följande berättelse: Frivo-
 literna kalla alt det som är afsvarligt för ångsligt, och de glömma ingen-
 ting, för at skingra denna ångslan. De höllo med, at man bde läsa;
 Men de fråga endast efter sådana böcker som roq, utan at underwisa.
 Man behöfwer inga dygder, utan endast behagligheter för at winna deras
 wänskap, och man håller er altid för at wara en hderlig Karl, om ni
 endast kunnen wara artig. Artighet är Frivoliternas lif. Det är bättre
 at

at bedraga en wän, än at underlåta en den minsta höfslighet. De iakttaga anständigheten med yttersta noggränhet. En sköner förläter sin älskare allt, utom et wärdslöst talesätt. En Man wil aldrig hindra sin Hustrus nöjen, men om hon deruti felade emot anständigheten, skulle han blifwa förwiflad. Wid Amiralens ankomst hölt man på at utarbete en författning, enligt hwilken den sänkte delen af lönet med all anständighet kunde förlora sin oskuld. Hos Frivoliterna, liksom i Europa, talar man mycket om förtjensten, men ännu mer om Åran, af hwilket ord man wid alla tillfällen betjenar sig. De hafwa icke det nöjet, utan den åran at se, at tjena, at tala med hwarannan. Adelen har likwäl måst af detta slaget. En Frivolitisk Adelsman, som haft den olyckan, at wara elak Man, elak Far, eller onyttig Medborgare, kommer alltid ihog åran, för at upmuntra sin Son at eftersträfwa den samma; Och denne lydiga ynglingen håller endast hwad han har lofwat på sin åra, betalar endast hwad han lånt på sin åra, och låter ofta för årans skull sticka ihjäl sig uti en duell. Fruntimren hafwa en helt annan åra, den de likwäl med så mycken sorgfällighet förwara, at man trodt sig med fullt skäl böra öfwerlemnna Männernas åra i deras wärd, ehuru en del wägrat at åtaga sig det beswäret. Åran danar äfwen deras Rigmån: Det är i Hufwudstaden som man har all omsorg om deras upfostran. En ung Herre som man ärnar til befälet wid Militairen bör hafwa den bästa Skräddaren, en utsökt Parfum: handlare, et ganska lysande equipage, det wackraste livré för sin betjening, han bör wara smärt och wäl wäpt, ha fint skinn, mjukt handloge för at kunna hantera floretten, han bör ständigt spela kort men ej tre gånger i rad, dansa gjärna, ha en passe partout på Spectaclen, och då han will wisa sitt genie Militair i en moment han ej kan roa sig, så imaginerar han någon ändring på Uniformen wid det Regementet han har ständig tjenstfrihet.

Slutet e. a. g.

N:o 14 utkommer den 22 November,

Stockholm, tryckt hos Carl Stolpe, 1782.

Dag = Bladet :

Wälsignade Tryck = Friheten.

Tredje och Sidsta Skåcken,

N:o 14.

Stockholm den 22 November 1782.

Skrifvelse til Redactören.

Min Herre!

Den som rätt wil draga nyttan af Historiens läsannde, bde jämföra et Folks seder, lynnen, och lagar i äldsta med närwarande tider, han ser då hwad som berede Rikens upkomst och fall, Nationers höghet eller swaga, och då werlden är sig altid lik, gjör han deraf de sannaste slutsatser — Detta bde altid wara första föremålet, men jag nekaf icke, at något som föds af nyfikenhet, är äfwen en retande orsak at läsa. Som nyfiken har jag samlat på en tid af 10 år alla Tal antingen tryckta eller i manuskript jag kunnat öfwerkomma — Alla Tal säger Ni — ja Herre! Af alla Lagmän, hwar och en har sin nyck, jag har warit extraordinarie i en Rådmans-Rätt, Lagboken är mitt husröd studium, och jag går ej utom min sphere — Lagmans-Charactern har altid warit betydande i Swerje och håtlen i mycken åra, utan twiswel kommer det berisrän at ännu i dag blott män af yppersta snille och kundskaper, högst förjenta af Kung och Fosterbygd sökt och wunnit denna Hedec.

Deha Tre Mån hafwa då wid åtskilliga Ambetsförrättningar, såsom Ordens Sällskaper, namnsdagar, och Sockenstämmor, öpnat Session med et tal, och man kan ej nog förundra sig öfwer stycke i tankar, öfwer

wer den sanna trohet och nit emot sin Öfwerhet och sitt Fädernesland,
och öfwer alla de wåltalighets blomster de utströdt i hwarje rad —

Til bewis häraf, gjör jag en början med inskickandet af et Tal hållet
i Westerås — dock nej — Jag bör gå i ordning med frågorna.

En i förra Barbariska tider likväl ej längre än under Olof Sköde-
Konungs Regering stor och känd Lagman wid namn Thorgny Thorgny-
son hwarom Herr Cancelli Rådet Lagerbring berättar, at han höls för
den klokaste man i Swea wälde, och war i en sådan högakning
hos Allmogén, at hans ord snart woro mera gällande än Konungs-
gens. Öförfärad at säga sina tankar, bekymrade han sig ganska
litet antingen hans mening war behagelig eller ej. Samma Lag-
man säger jag, hölt och et Tal, hwilket jag för Contracten emot denna tis-
dens Tal, wil be Min Herre at införa såsom aldrärförst, då alla de nymo-
digare som innelyckt följa, kunna så småningom införas, alt som ni finner
ijentligt och debiten tillåter. *)

Anledningen til detta Tal som hämtas utur öfwanstående Cancelli-
Råds Swenska Historia war denna. På Uplala Ting eller Mora ängar
där Menigheten war samlad, tilbjuder Norriska Konungen Olof den digre
eller tjocke igenom sin Minister Björn Stallare den Swenska Olof Sköde-
Konung fred och sänja om gränstorna, samt äfwen, at så Prinsehan
Ingegärd til Gemål. Denna proposition understöddes äfwen af Ragwald
Jarl ifrån Westergöthland en betydande Thignar Man — förgäfwes wil-
le Swenska Konungen lyfna til skäl och billighet, utan wred stiger opp
ifrån Thronen, beskyller dem för förräderi, och tror det wara enligt med
sin Höghet och Makt at ensam styra och låta. Det war då, som Thor-
gny Lagman uppstod och med honom hela Menigheten (i hwilkens namn
han åskade ljud) med sori och wapnebrak, för at afhära följande hans
tal märckwärdigt om ej annat än för sin dristighet at contradicera, och sina
så litet aspassade expressioner. — Men tidehwarstwet war plump och
wårt nu warande Hof-språk, jag menar Årens, Dygdens, sanningens, och
den sanna Frihetens språk war då okändt.

„Annorlunda är nu Swea Konungars si nelag å i det varit tillföre-
„ne. Min Fadersfader Thorgny kunde påminna sig Eric Emundson Uplala
„Ro

*) Skall ej underlåta.

Utgif.

